

GROEN GEZIN

Algemeen

**KERK
GEZIN
JEUGD
ONDERWIJS**
GEREFORMEERDE
GEMEENTEN

GROEN GEZIN

©2018. Dit is een uitgave van het Deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs (KGJO) – Gereformeerde Gemeenten. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

COLOFON:

Redactie: G.M. de Regt

Tekst: Mettie de Braal – Prins

Contact:

Deputaatschap KGJO

Houttuinlaan 7

3447 GM Woerden

T: (0348) 489968

E: coördinator@kgjo.nl

OPENING (15 minuten)

Zingen: Psalm 19:1,2,3,4; 65:4-9; 17:3; 103:11

Lezen: Romeinen 8:18-22

Bidden: Vraag eventueel om concrete gebedspunten van deelnemers

Vragen bij het Bijbelgedeelte

1. Wat is de kern van de vijf verzen die we gelezen hebben?
2. Hoe ervaar je het zuchten van de schepping?
3. Wat zegt dit Bijbelgedeelte over de omgang met de schepping?

UITWISSELING VAN ERVARINGEN (15 minuten)

Vraag de deelnemers voor de bijeenkomst hun ecologische voetafdruk te meten door een test in te vullen op www.wnf.nl. Bespreek de ecologische voetafdruk in tweetallen.

THEORETISCH KADER (20 minuten)

God zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, het was zeer goed. Zo spreekt de Bijbel over de schepping. We weten ook dat het, door onze zonde, niet volmaakt bleef. De zondeval verwoestte niet alleen onze relatie tot God, maar had ook gevolgen voor Zijn prachtige schepping. Ondanks dat geeft God ons Zijn schepping in beheer en vraagt rekenschap van ons als rentmeesters. Zorg voor de schepping is daarmee een belangrijke waarde voor christenen. Dit betekent ook dat we onze kinderen leren om verantwoord met Gods schepping om te gaan. Hoe brengen we onze kinderen die waarde van rentmeesterschap bij? Om te begrijpen hoe een kind zich normen en waarden eigen maakt, is het belangrijk om iets te weten over de morele ontwikkeling van het kind.

Morele ontwikkeling

Een jong kind, tot en met de kleuterleeftijd, kan zich nog onvoldoende inleven in iets of anderen, zoals andere mensen of dieren. Het kind is met name gericht op de gevolgen van zijn gedrag voor hemzelf. Het is daarom voor het doen van goed of kwaad afhankelijk van zijn omgeving. Ouders moeten regels stellen voor hun kind, omdat het kind zelf nog niet goed kan beoordelen of iets hoort of niet. Het is voor jullie als ouders belangrijk om na te denken hoe de waarde 'zorg voor de schepping' vertaalt wordt in eenvoudige regels voor je kind. Al op jonge leeftijd kan een kind regels onthouden. Het helpt hen om de regels op rijm aan te bieden: "Doe gewoon, houd de straat schoon."

Vanaf een jaar of acht krijgt een kind steeds meer de behoefte om regels te begrijpen. Het wil zich wel aan regels houden, maar moet wel snappen welke functie de regel heeft. Rond deze leeftijd begrijpt een kind ook meer dat intenties achter handelen belangrijk zijn. Een dier per ongeluk pijn doen is minder erg dan dit met opzet doen. Hierdoor leert een kind steeds meer zelf na te denken over regels en waarom die regels goed zijn. Het is op deze leeftijd belangrijk om uit te leggen dat het zorgen voor de schepping een opdracht van de Heere is.

Naarmate het eind van de basisschoolperiode nadert, leert een kind meer nadenken over waarom het bepaalde regels of waarden belangrijk vindt en begint het tot een eigen oordeel te komen. Het zal regels steeds minder vanzelfsprekend gaan naleven en het gaat de regels kritisch beoordelen. Een kind beseft steeds meer dat het zelf keuzes kan maken en het wil gemaakte keuzes ook kunnen verantwoorden. Hiermee ontwikkelt een kind steeds meer eigen normen en waarden. Op deze leeftijd kunnen kinderen geraakt worden door bijvoorbeeld dierenleed en van de ene op de andere dag vegetariër worden. Onbegrijpelijk dat ouders elke dag een groot stuk vlees kunnen verorberen. En dat nog wel als christenen!

En nu de praktijk

Naast enige kennis van de ontwikkeling van het morele besef van je kind is het belangrijk om als ouders elke dag weer te laten zien hoe je als mens verantwoordelijk bent voor de schepping. Dat kun je op verschillende manieren doen:

Gewoontevorming

Al vanaf jonge leeftijd is gewoontevorming cruciaal voor het bijbrengen van zorg voor de schepping. Je kunt een kind al heel jong leren om afval te scheiden. Laat je peuter de schillen van het fruithapje dat je net voor hem klaargemaakt hebt, in de gift bak gooien. Maak er een gewoonte van dat oudere kinderen elke ochtend voor schooltijd hun konijn of hamster eten geven.

Bij gewoontevorming hoort ook het goede voorbeeld geven. Ouders onderschatten vaak hoe belangrijk hun voorbeeld voor het gedrag van hun kinderen is. Door even snel een plastic fles in de prullenbak van de keuken te proppen, omdat je geen puf hebt naar de afvalzak voor plastic in de garage te lopen, geef je een verkeerd signaal af.

Doorgeven

Kinderen hebben ouders nodig die hen vertellen over hoe het in de natuur eraan toe gaat en doorgeven hoe de Heere de schepping bedoeld heeft. Leef met de seizoenen en haal daarvan materialen in huis. Vertel hoe de Heere het onderhouden van de aarde bedoeld heeft. Vertel hoe de natuur in elkaar zit; hoe graan op het land groeit en er brood van gemaakt kan worden. Vertel welke gevolgen ons handelen voor de natuur heeft. Op die manier leert je kind welke consequenties zijn eigen gedrag heeft voor de omgeving. Denk daarin klein. Dat kan door bijvoorbeeld te wijzen op wat er met een bloemperk gebeurt als je daar zomaar doorheen holt.

“Bij gewoontevorming hoort ook het goede voorbeeld geven”

Lees verhalen voor over dieren en planten. Geef je kleine kind (voel)-boekjes over welke huid welk dier heeft en welk geluid welk dier maakt. Wijs bij het Bijbellezen aan tafel op gedeelten die over (omgaan met) de schepping gaan. Denk aan de geschiedenis van Abraham die van God naar de sterren moet kijken; de beschrijving van het Beloofde land; Psalm 8, 19, 104, 148; de gelijkenis van het zaad en van de Goede Herder. In de Bijbel lezen we ook dat de aarde lijdt onder de gevolgen van de zonde. Dat kan een boeiend thema zijn voor pubers.

Ga naar buiten met de kinderen

Het is een gevaar van deze tijd om een kind te weinig in contact te laten komen met de natuur. Geef je kind de ruimte en de gelegenheid om de natuur te beleven. Laat het kind zich verwonderen over de prachtige kleuren van de regenboog. Vertel dan meteen zijn betekenis. Geniet met elkaar van een mooie zonsondergang. Ga in de herfst het bos in, verzamel materialen om een herfsttafel te maken of te knutselen met kastanjes. Laat het kind op het strand het zand tussen zijn tenen voelen kriebelen. Naar de sterren kijken als het donker is. Een moestuintje verzorgen. Een kinderfeestje met een speurtocht en tot besluit broodjes bakken boven een vuurtje kan zeker zo leuk zijn als een all-in party bij de bowlingbaan.

VERWERKINGSVORMEN (30 minuten)

Casus met vragen

Marian koopt graag tweedehandskleding op een beurs van de kerk. Daarmee snijdt het mes aan twee kanten, vindt ze. De kleding wordt hergebruikt en de opbrengst van de beurs is voor een goed doel. Joline (10) weigert mee te gaan naar de beurs en wil de gekochte kleding pertinent niet dragen. "Vorige week had Kate die trui nog aan. We zijn toch niet arm!"

1. Wat vind je van de gedachte om kinderkleding op de beurs van de eigen kerk te kopen?
2. Zou je van Joline eisen de meegebrachte trui te dragen?
3. Zijn er voor deze casus alternatieven te bedenken die voor zowel Marian als Joline acceptabel zijn?

Sven (7) vindt het onzin dat hij op de fiets naar school moet. Er staat toch een auto voor de deur! Zeker als het er buiten een beetje dreigend uit ziet, probeert hij zijn moeder zover te krijgen dat zij de auto pakt. Soms geeft zijn moeder toe, soms gaat ze de confrontatie aan en moet Chris toch op de fiets.

1. Ben je het met Chris eens dat het onzin is om, zeker wanneer het dreigt te gaan regenen, de fiets te pakken? Motiveer je antwoord.
2. Hoe zou jij in deze situatie handelen?
3. Wat kan Chris over de streep trekken om de strijd te staken?

STELLINGEN EN/OF DISCUSSIEVRAGEN

- Ervaringen in de kindertijd kunnen leiden tot respect en waardering voor de schepping op latere leeftijd. De liefde voor de natuur moet 'met de paplepel ingegoten worden'.
- Het thema groen en duurzaam is iets voor activistische wereldverbeteraars.
- Als christen boek je geen vliegvakantie.
- De aarde zal vergaan, staat er in de Bijbel. Afval scheiden en dat soort zaken houden dat toch niet tegen.

CREATIEVE VERWERKINGSVORM

Maak een Bijbelse kijktafel over goed omgaan met de schepping.

TERUGBLIK (10 minuten)

- Loop de vragen/stellingen van de verwerking langs en vraag van elk groepje een korte reactie.
- Laat enkele deelnemers vertellen wat voor hen op deze bijeenkomst een eyeopener was.

AFSLUITER (5 minuten)

Spreek met de deelnemers af dat zij aan de slag gaan met het thema. Over een half jaar komen de deelnemers weer bij elkaar met de ecologische voetafdruk die zij dan hebben gemaakt.

DANKGEBED

CONCRETE TIPS

- Heb je maar af en toe een auto nodig? Misschien is een auto delen met familie of vrienden dan een optie.
- Geef de kinderen een taak in het scheiden van huisvuil. Ze voelen zich er dan verantwoordelijk voor dat het gebeurt.
- Recycling vermindert de afvalberg. Je kunt ook recyclen voor een goed doel. Kijk bijvoorbeeld op www.zgg.nl.
- Geef je kinderen een (brood)doosje en een dopper mee naar school in plaats van
- koek en brood in plastic zakjes en drinkpakjes.
- Maak er met de kinderen een sport van om zo lang mogelijk te wachten om de rest afvalzak of container bij de weg te zetten, door het huisvuil goed te scheiden.

VERDER LEZEN

Horst, ter W. (1995). Wijs me de weg. *Utrecht: Uitgeverij Kok*

Louv, R. (2007). Het laatste kind in het bos. *Utrecht: Uitgeverij Jan van Arkel*

Berg, van den R. (2003). Wolken, wind en water; alles wat je wilt weten over het weer. *Utrecht: Uitgeverij Callenbach*

Verdouw, G. (2013). Natuur als avontuur - 15 spannende wandelingen voor het gezin. *Apeldoorn: Uitgeverij De Banier*